

27 In retrospectief

Hij was ronduit egoïstisch, tenminste zo oordeelden velen over hem. Het was bovendien niet zijn enige onaangename eigenschap. Mensen die hem – vooral in zijn jeugd – goed hebben gekend omschreven hem als babbelziek, brutaal, onstuimig. Hij vertoonde soms een ernstig gebrek aan respect, hij kon rampzalig tactloos zijn, had een grote behoefte om op te vallen en bij tijd en wijle was er echt sprake van een falend beoordelingsvermogen. Zijn depressies maakten hem eenzaam en zijn soms ernstige tactloosheid deed hem nogal eens vervreemden van zijn beste vrienden.

Zeg het zelf, niet bepaald een jongeman waarvan je hoopt dat je dochter er mee thuiskomt.

Maar gelukkig werd hij vanwege andere persoonlijke kenmerken ook geprezen. Hij was maatschappelijk ambitieus, had durf, en hoewel hij op school zeker geen uitbinker was, toonde hij zich snel van begrip; hij had het vermogen greep te krijgen op ingewikkelde onderwerpen. Boven alles beschikte hij over een tomeloze energie. Blijft de vraag: een aangename schoonzoon?

Als de hoofdpersoon van deze blog na zijn jeugd ondanks alles toch gelukkig zou zijn getrouwd om vervolgens in de maatschappelijke vergetelheid onder te duiken, zouden velen hem mogelijk alleen maar zijn blijven herinneren als een weliswaar opvallende, maar vooral niet al te aangename jeugdvriend of studiegenoot. Zelf zei hij daarover: 'Ik was wat volwassenen nogal nonchalant een "lastige jongen" noemen.'

Het zal duidelijk zijn, het is met deze man anders gelopen dan op basis van zijn jonge jaren door velen zal zijn vermoed. In het menselijk leven is de toekomst zelden alleen maar het dwingende resultaat van het verleden. Er zijn

wellicht velen die ons dat wel willen doen geloven of het zichzelf wijsmaken. Maar zou dat wellicht het gevolg kunnen zijn van het feit dat deze mensen door hun gefixeerde blik op het verleden geen oog meer kunnen hebben voor de nog onbekende mogelijkheden van de toekomst? Ons verleden dicteert niet onze toekomst.



Ik heb het over Winston Churchill. Met groot plezier en soms ook ontroering las ik dit jaar tijdens onze grote camperreis de meest recente en alomtgeprezen biografie over hem van Geoffrey Best. Ik lees graag een goede biografie. Het mooie daarvan is, dat wij – zeker als het om een bekende persoonlijkheid gaat – de uitkomst van het verhaal kennen of althans menen te kennen. En toch, als het leven zich – hoofdstuk na hoofdstuk – ontvouwt, zijn er vele momenten waarin we – verrast – gedwongen worden onze wellicht gestolde opvattingen over de persoon bij te stellen. Om uiteindelijk tot de conclusie te komen dat het voltooide leven het resultaat is van een onontwarbare kluwen van feiten en fictie, van talloze onvoorziene gebeurtenissen, van vergissingen, van durf en een gebrek aan moed, van trouw en ontrouw, van onverwachte ontmoetingen en wendingen en, wie weet, mogelijk ook nog één briljant moment.



Alleen een goede biografie stelt me in staat te ontsnappen aan die onontwarbare kluwen en leert mij steeds weer verwonderd te zijn over het feit dat het voltooide leven meer is dan de optelsom van brokjes verleden. Wellicht is dat de uniciteit van het mens-zijn. Dat geldt zeker voor het leven van Winston Churchill.

Al 11 jaar voor zijn dood is hij uitgeput. Hij schrijft dan: "Ik voel me als een vliegtuig aan het eind van zijn vlucht, in de

avondschemering, terwijl de brandstof bijna op is, zoekend naar een veilige plek om te landen.”

Uitgeleefd sterft Winston Churchill op 90-jarige leeftijd. Op zaterdag 30 januari 1965 vond zijn staatsbegrafenis plaats waarbij – een unicum – koningin Elisabeth het volk voorging in een bewogen vaarwel. Honderdduizenden mensen stonden lang de route; naar schatting 350 miljoen televisie-kijkers in Europa zaten gekluisterd aan de buis. Ik volgde alles bij de burens van Louise.

Queen leads nation in massive, moving farewell to the great Statesman

LAST SALUTE TO WINSTON

Huge crowds watch his sad but triumphant final journey

ROYAL FAREWELL AS CORTEGE LEAVES CATHEDRAL

GENTLY this lifted his casket onto the gun carriage which had made its slow way through the mourning streets, and tenderly they carried it to a hearse. Then they bore his body along the River Thames, and Sir Winston Spencer Churchill was making the end of his last journey – the journey to his grave in the quiet of an English churchyard.

With him went the prayers and thoughts of the mighty and the humble who gathered to bid their last farewell.

FROM THE FAR CORNERS OF THE EARTH THEY CAME TO PAY HOMAGE WITH ALL THE HONOR AND PRESENCE OF STATE CEREMONIAL WITH DIGNITY, FOR HOMAGE WOULD BE IN SUCH A MANNER, BUT WITH PRIDE AND AFFECTION AND FRANKNESS TOO.

AS HEADED THE GLORY BEHELD OF THE HEAVENLY KING, THE NATION'S KING, THE DEATH WAS THE GREATNESS EVER ACCORDED TO A CORNER OF THE WORLD, THE GREATNESS OF THE KING WAS A KING, THE GREATNESS OF THE KING WAS A KING, THE GREATNESS OF THE KING WAS A KING.

The great gathering

Under the glowing stars of St. Paul's Cathedral there gathered the heroes names of the nation, one of the greatest gatherings that has ever seen, opened to

SPECIAL BRANCH KEEPS WATCH

Special branch of the London Metropolitan Police kept a close watch on the funeral cortege as it moved through the streets of London.



Voor die miljoenen kijkers was wellicht het ontroerendste moment toen de barkas met het lichaam van Winston Churchill over de grijze, woelige Thames voer. Daar, tussen Tower Bridge en Londen Bridge, lieten de grote havenkranen langs de rivier langzaam hun giek zakken, ‘als reuzen die bezorgd en bedachtzaam bogen’.

Die wellicht ongepolijste havenarbeiders deden dat uit dankbaarheid en eerbied voor die o zo lástige man, voor die o zo gróte man die – daarover is onder historici veel eenstemmigheid – Europa leidde uit de barbarij, naar de vrijheid, terug in de beschaving.

Alleen in retrospectief kan van een voltooid leven de baltans worden opgemaakt.

[reactie lezen of plaatsen? Hier](#)

